

BREDE SOCIALE VISIE ZEIST

‘Van zorgen voor..., naar zorgen dat...’

April 2012

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Kern Brede Sociale Visie Zeist	5
3. De diversiteit van Zeist	6
4. Zelfredzaamheid en ondersteuning	8
5. Toelichting op de uitgangspunten	10
6. Dilemma's bij het ontwikkelingsperspectief	16
7. Rolverdeling inwoners, organisaties en overheid	18
8. Tot slot	22

BREDE SOCIALE VISIE ZEIST

'Van zorgen voor..., naar zorgen dat..'

1. Inleiding

De samenleving verandert en wij veranderen mee. De sterke verzorgingsstaat heeft plaatsgemaakt voor meer eigen verantwoordelijkheid bij mensen. Momenteel gaat het veel over participatie, in combinatie met zelfredzaamheid. De overgang van individualisme naar participatie en zelfredzaamheid gaat deels op natuurlijke wijze. Mensen ontworstelen zich steeds meer aan instituties en nemen op kleine schaal het heft in eigen hand; kleine cirkels van vertrouwen, te beginnen in de straat en de buurt. Ook sociale media spelen een steeds grotere rol in het contact tussen mensen. Aan de andere kant wordt 'meer participatie' ingegeven vanuit drie overwegingen: Uit oogpunt van bezuiniging, omdat inwoners verlangen naar een kleinere overheid waardoor mensen zelf meer moeten participeren en omdat volwaardig deelnemen aan de samenleving mensen 'gelukkiger' maakt.

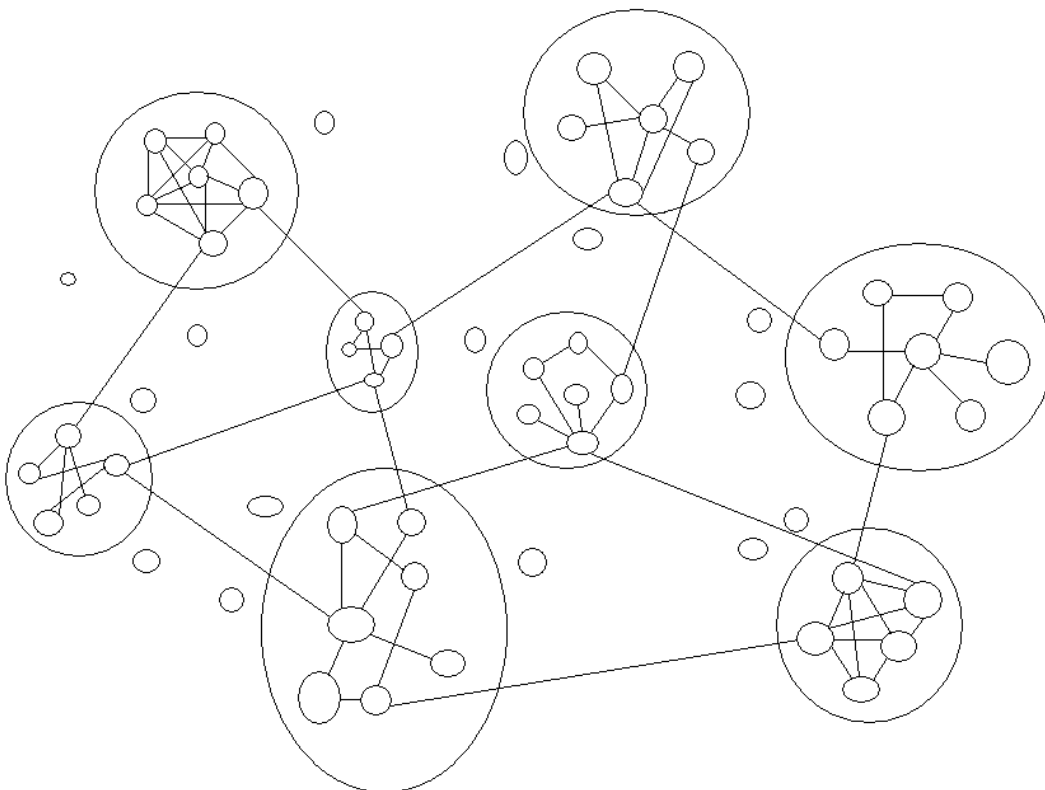
Een nieuwe tijd vraagt om een nieuwe aanpak. Bij de wens tot toenemende participatie en zelfredzaamheid, horen ook andere maatschappelijke en bestuurlijke verhoudingen tussen gemeente, instellingen/organisaties en inwoners. Waar in het verleden de nadruk lag op het 'zorgen voor' mensen, willen we ons de komende jaren richten op het 'zorgen dat' dingen gebeuren. Mensen moeten (weer) in hun kracht staan, zodat ze meer zelf doen en minder op de overheid leunen. Waar nodig faciliteren wij daarin. Deze Brede Sociale Visie wijst ons de richting van hoe we daar kunnen komen. Het fungeert als ontwikkelingsperspectief. Waarbij we nu nog niet kunnen overzien wat we onderweg tegenkomen.

Met deze Brede Sociale Visie kiezen we voor een integrale benadering van verschillende beleidsterreinen. Waarbij we het denken in doelgroepen loslaten. We leggen een fundament waarop we alle ontwikkelingen in het sociaal domein kunnen afstemmen en in samenhang kunnen bekijken. Hieronder verstaan wij de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdbeleid en Jeugdzorg, Ouderen, Gezondheidszorg, Diversiteit, Minima/Armoede en de uitvoering van de Wet Werken naar Vermogen. Daarnaast spelen aangrenzende terreinen een rol zoals Sociale Veiligheid, Sport, Onderwijs en Cultuur.

Aan de basis van de Brede Sociale Visie staan de kernwaarden 'Vertrouwen, Kracht en Nabijheid' uit onze gemeentelijke visie 'Op weg naar verder'. Daarnaast spelen de pijlers 'Participatie en Duurzaamheid' uit het coalitieprogramma 2010-2014 een belangrijke rol. De

Brede Sociale Visie is de inkleuring van deze kernwaarden en pijlers voor het met elkaar samenleven in Zeist. Deze inkleuring vormt een aanvulling op het toekomstbeeld van Zeist en de vier kernwaarden¹ zoals geschetst in de Ruimtelijke Structuurvisie Zeist 2020 'Zeist schrijf je met een Q'.

Het inkleuren is gebeurd in samenspraak met inwoners, organisaties, ambtenaren en raadsleden die in Zeist leven en/of actief zijn. We hebben ons in 2010 georiënteerd op nieuw beleid voor jeugd, ouderen en zorg. Daarnaast is in de bezuinigingsdialoog van 2011 een visie ontwikkeld op het samenleven in Zeist, met een bijbehorende gewenste rolverdeling tussen overheid, organisaties en inwoners. De opbrengst uit beide processen hebben we gebruikt om de visie op samenleven in Zeist verder op te bouwen. We zijn daarbij uitgekomen op zes uitgangspunten, die we hebben voorgelegd aan de samenleving. In een grote bijeenkomst met organisaties, inwoners, ambtenaren en raadsleden zijn deze uitgangspunten besproken en aangescherpt. We hebben met elkaar verkend wat de consequenties zijn van het hanteren van deze uitgangspunten. Dit hele proces heeft geleid tot de Brede Sociale Visie zoals die nu voor u ligt.

'Knooppunten' en 'vindplaatsen'

¹ Kernwaarden zijn: Natuur & Landschap, Cultuurhistorie, Duurzaam & Zorgzaam, Vijf kernen met een eigen identiteit

2. Kern Brede Sociale Visie Zeist

In Zeist hebben we een rijk palet aan organisaties die werkzaam zijn in het sociaal domein. Daar zijn we trots op. We denken echter dat we onze sociale infrastructuur meer kunnen versterken door die verschillende organisaties en voorzieningen beter te verknopen. Daar waar voorzieningen en mensen samenkomen kan namelijk veel integraler dan nu worden gewerkt. Bovendien leidt dit tot een versterking van ‘vindplaatsen’ waar ondersteuningsvragen zichtbaar worden. Op meer plekken en door meer mensen kan gesignaleerd worden dat het niet goed gaat met iemand. Zo kunnen we eerder dan voorheen een vraag herkennen en erop anticiperen. Als we goed weten te verbinden en te verknopen, zal dat leiden tot sociale duurzaamheid. Daar zit het gezicht van ons als gemeente Zeist. Waarbij het de kunst is om aan te sluiten bij bestaande initiatieven en zaken te vereenvoudigen, in plaats van steeds ingewikkelder te maken.

Zoals eerder gezegd, stellen we in de kern van de Brede Sociale Visie zes uitgangspunten centraal. Wij gebruiken ze als kapstok om huidige en toekomstige ontwikkelingen in het sociaal domein aan op te hangen. Zij zijn dus richtinggevend bij nieuwe beleidsstukken en uitvoeringsvragen. We zetten ze hier alle zes op een rij:

1. In Zeist geloven we in de eigen kracht van mensen en hun omgeving
2. In Zeist laten we de regie bij mensen zelf
3. In Zeist verwachten we dat mensen deelnemen aan het maatschappelijk leven
4. In Zeist zorgen we voor mensen in kwetsbare situaties
5. In Zeist hechten we waarde aan maatwerk
6. In Zeist zorgen we *met* elkaar

Voor een beter begrip van deze uitgangspunten schetsen we eerst in hoofdstuk 3 een beeld van de Zeister samenleving aan de hand van demografische gegevens, economische participatie en informele inzet. Gecombineerd met landelijke trends en ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 gaan we in op zelfredzaamheid en de behoefte aan ondersteuning. Ook in relatie tot de decentralisaties binnen het sociaal domein. Daarna volgt in hoofdstuk 5 een verdere toelichting op de uitgangspunten.

3. De diversiteit van Zeist

De Zeister samenleving laat in de samenstelling van haar buurten, wijken en kernen – Zeist, Austerlitz, Bosch en Duin, Den Dolder en Huis ter Heide – een verrassend divers en veelkleurig beeld zien. Ieder ‘gebied’ heeft zijn specifieke bewonerspopulatie qua leeftijd, inkomen, huisvesting, godsdienst, levensovertuiging, etniciteit en achtergrond. Het kan ook niet anders dan dat hun behoefte en noodzaak aan ondersteuning ook divers en veelkleurig is. De verschillende organisaties en instellingen die actief zijn in het sociaal domein spelen hierop in. We geven kort een indruk van de Zeister inwoners en van ontwikkelingen in Zeist en daarbuiten die relevant zijn voor de sociale visie.

Demografische cijfers en ontwikkelingen

Onder de ruim 61.000 inwoners van Zeist bevinden zich relatief veel alleenstaanden. In gemeenten met vergelijkbare inwonersaantallen binnen de provincie, zoals Nieuwegein, Veenendaal en de Stichtse Vecht bestaat rond dertig procent van de huishoudens uit alleenstaanden, terwijl dat voor de gemeente Zeist ruim veertig procent is. In Zeist Noord wonen in de flats in Vollenhoven veel jongvolwassenen tussen de 18 en 23 jaar. Dit vertaalt zich in het aantal alleenstaanden in de wijk, dat is namelijk 60 procent van de wijkpopulatie. Gezinnen met kinderen zijn verdeeld over heel Zeist. In Zeist Noord is hun aandeel echter kleiner dan in andere wijken.

Van alle inwoners in Zeist is 22 procent allochtoon. Dit betekent dat minimaal één ouder in het buitenland geboren is. Het percentage allochtonen in Zeist is de afgelopen vijf jaar stabiel gebleven. Het aandeel niet-westerse allochtonen is in diezelfde periode licht gestegen met 1 procent tot 18,6.² Vooral het aandeel Marokkanen is met ruim 5 procent hoog. Verreweg de meeste van deze allochtonen wonen in Zeist Noord en West.

Zeist in zijn geheel kent nu al een grotere vergrijzing dan in de rest van Nederland. In 2007 was 17 procent van de Zeister bevolking boven de 65, terwijl dit voor de rest van Nederland gemiddeld 14 procent was. In 2020 zal 23 procent van Zeist boven de 65 zijn en in 2030 een kwart van de inwoners. Daarna neemt de vergrijzing weer enigszins af.³ De meest vergrijsde wijk van Zeist is Oost. Meer dan een kwart van de bewoners is daar 65 jaar of ouder. Ook in Den Dolder e.o. en in het Centrum van Zeist wonen relatief veel ouderen.

² Tot niet-Westerse allochtonen behoren: Oost-Europees, Middellandse Zee, Surinaams/Antilliaans, Indonesisch en Rest Wereld

³ *Ontwikkelingsperspectief Zeist 2030* (2009) p. 70.

Zeist herbergt relatief veel instellingen op het gebied van zorg. Daardoor wonen in Zeist relatief veel ouderen in instellingen en mensen met een lichamelijke, zintuiglijke of psychische aandoening.

Hoe staat het met de economische participatie van onze inwoners?

In 2011 telde Zeist 4.188 werkloze mensen en dat is 230 personen meer dan het jaar ervoor. In Zeist Noord wonen de meeste werklozen, namelijk 35 procent van het totale aantal. Omdat in Zeist Noord ook de meeste minima wonen, is het gemiddeld jaarinkomen in deze wijk het laagst. Den Dolder e.o. kent het laagste werkloosheidscijfer, slechts 7 procent, en het hoogste gemiddelde inkomen. De inkomensongelijkheid in Zeist is groot; in 2008 stond het dorp in de top tien van gemeenten met de grootste inkomensongelijkheid.⁴ Dat is ook te zien aan het feit dat 15 procent van de bevolking in 2010 meer dan 52.200 euro per jaar verdiende, terwijl 11 procent jaarlijks minder dan 11.700 euro aan inkomsten had.⁵

Ongeveer 9 procent van de huishoudens in Zeist moet maandelijks rondkomen van maximaal 110 procent van het sociaal minimum. Dit zijn circa ruim 2.300 huishoudens. Voor een (echt)paar met tenminste één minderjarig kind betekent dit dat zij maandelijks niet meer dan € 1470,- netto aan inkomen hebben. Eind 2011 deelde de voedselbank wekelijks een kleine 90 voedselpakketten uit aan inwoners van Zeist. De verwachting is dat door de aanscherping van de sociale zekerheid, de bezuinigingen op de re-integratiebudgetten en de economische ontwikkelingen, de komende jaren meer mensen in een (financieel) kwetsbare positie terecht zullen komen.

Wat zijn ontwikkelingen rondom informele inzet

Zeistenaren zijn ondernemend en maatschappelijk betrokken. Vandaar dat Zeist veel vrijwilligers en mantelzorgers kent, die zich op allerlei gebieden actief inzetten voor hun omgeving. Er zijn echter verschillende ontwikkelingen binnen de Nederlandse samenleving die de vrijwillige inzet van mensen voor de samenleving negatief beïnvloeden. Ook in Zeist hebben we daarmee te maken. Zo zijn allochtonen over het algemeen ondervertegenwoordigd in het geïnstitutionaliseerde vrijwilligerswerk en groeit hun aandeel in de Nederlandse samenleving.⁶ In Zeist zien we dat allochtonen binnen hun eigen kring en familieverbanden actief zijn en voor elkaar zorgen. Meer dan dat dat in autochtone kringen gebeurt.

⁴ Brakel, M. van den, en P. Ament, Inkomensverschillen binnen en tussen gemeenten. In: *Sociaaleconomische trends* 2010, 3^e kwartaal p. 9.

⁵ Dongen, M.C. van, A. Huygen en D. Bulsink, *Samen voor succes in armoedebestrijding: Zeist* (Utrecht 2010) p. 8.

⁶ De prognose is een groei tussen 2010 en 2020 van 14 procent.

Een tweede ontwikkeling hangt samen met de indeling van (schaarse) vrije tijd. Door de individualisering en intensivering van de vrijetijdsbesteding heeft het vrijwilligerswerk meer concurrentie gekregen.

Ten derde is aangetoond is dat kerkelijkheid gepaard gaat met een sterkere deelname aan vrijwilligerswerk en ontkerkelijking dus een tegengestelde werking heeft. Toch spelen kerken en andere geloofsgemeenschappen in Zeist een belangrijke rol in het vrijwilligerswerk. Ondanks de ontkerkelijking hebben we in Zeist veel verschillende kerken en andere geloofsgemeenschappen die ondersteuning bieden aan mensen door middel van allerlei vormen van vrijwilligerswerk.

Als laatste is in de Nederlandse samenleving een tendens te bespeuren waarbij de vrijwilliger vaker kiest voor korte, afgebakende klussen. Met name jonge(re) mensen stellen zich steeds minder vaak voor een langdurige periode beschikbaar. De vergrijzing vangt deze ontwikkeling deels op. Ouderen zijn steeds fitter en kunnen en willen tot op hoge leeftijd een actieve bijdrage leveren aan het vrijwilligerswerk. Ook in Zeist maken vitale ouderen een belangrijk onderdeel uit van de totale populatie vrijwilligers. Hun inzet is zeer waardevol voor de samenleving.

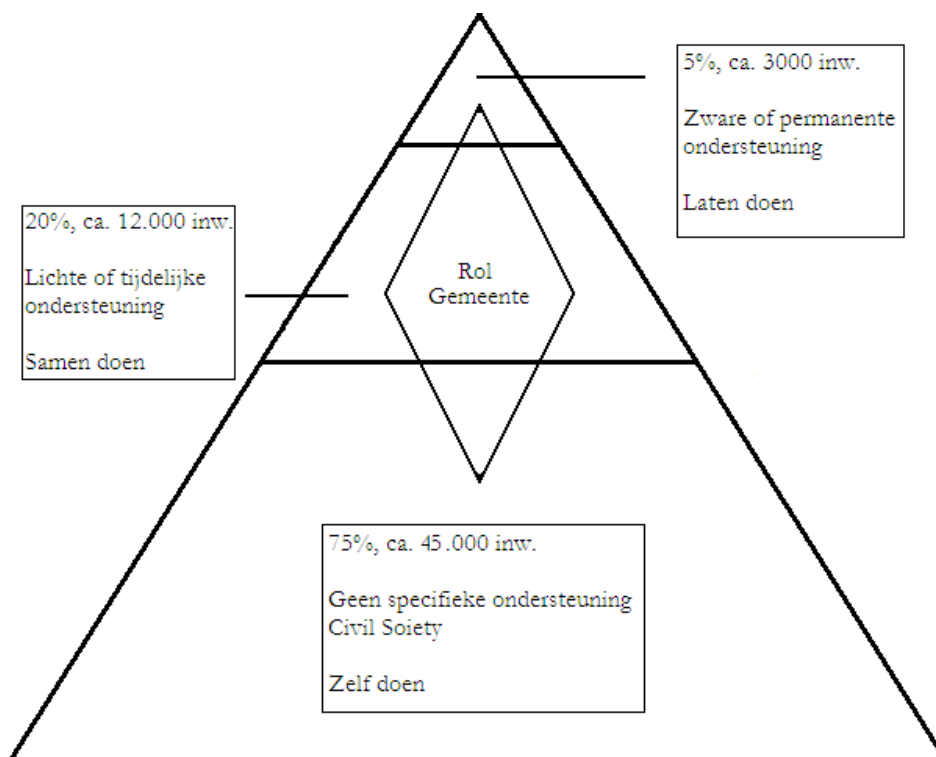
4. Zelfredzaamheid en ondersteuning

Om de ondersteuningsbehoefte van onze inwoners te visualiseren gebruiken we onderstaande piramide. Hun verdeling over de verschillende lagen is gebaseerd op landelijke gemiddelden. De piramide is dynamisch. Het kan best zijn dat mensen voornamelijk in de basis van de piramide participeren en op momenten in hun leven -af en toe korte of wat langere tijd- tot de middenlaag behoren of andersom.

Ondersteuning is een breed begrip. Het kan bijvoorbeeld gaan om (financiële) ondersteuning in de vorm van een uitkering of schuldhelpverlening, ondersteuning bij opvoed- en opgroei problemen, ondersteuning vanuit de Wmo, ondersteuning door welzijnswerk, het algemene maatschappelijk werk of sociaal raadslieden en dergelijke. De gemeente faciliteert deze ondersteuning deels en deels biedt zij deze daadwerkelijk zelf aan.

Van de circa 60.000 Zeister inwoners is ongeveer 75 procent over het algemeen zelfredzaam. Zij vormen de basis van de piramide. Ongeveer 3.000 mensen behoren tot de top van de piramide. Zij hebben in hun dagelijks leven intensieve of permanente

ondersteuning nodig. Denk daarbij bijvoorbeeld aan gezinnen met kinderen of volwassenen met een zwaar verstandelijke of lichamelijke handicap en dementerenden.

Circa 12.000 mensen maken deel uit van de middenlaag. Zij hebben tijdelijk of permanent lichte ondersteuning nodig. Met enige hulp lukt het hen om op eigen benen te staan. Denk bijvoorbeeld aan mensen met een zintuiglijke handicap of een licht verstandelijke of lichamelijke handicap of kinderen met psychische en/of gedragsproblemen. Maar ook mensen die gebruikmaken van zorg en welzijnsvoorzieningen zoals ouderen of chronisch zieken. En huishoudens met (langdurige) werkloosheid of uitkeringsafhankelijkheid.

Decentralisatie van rijkstaken naar gemeenten vraagt om een transformatie

De komende jaren krijgen alle gemeenten vanuit het Rijk verschillende nieuwe taken en verantwoordelijkheden toebedeeld. Het gaat hierbij om verschuiving van vier grote taakvelden op het gebied van de AWBZ, de Wet Werken naar Vermogen, de Jeugdzorg en het Passend Onderwijs. Door deze verschuiving worden wij verantwoordelijk gesteld voor het faciliteren van de ondersteuning van een grotere en meer divers samengestelde groep mensen dan tot nu toe het geval was. Wat houdt het precies in?

Als eerste komt er een verbreding van de Wmo, doordat taken vanuit de AWBZ op het gebied van begeleiding van volwassenen en jeugdigen naar ons toekomen. Daarnaast is er de invoering van de Wet Werken naar Vermogen. Hierdoor wordt de gemeente

verantwoordelijk voor de hulp en ondersteuning van meer mensen die een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt en/of te maken hebben met een arbeidsbeperking. Door de transitie Jeugdzorg, die sterk samenhangt met Passend Onderwijs, komen ook de (gesloten) jeugdzorg, de Geestelijke Gezondheids Zorg (GGZ) voor jeugd en de jeugdreclassering naar de gemeente toe. Dit betekent dat wij een grotere verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van problemen op het gebied van jeugd zoals opvoed- en opgroei problemen, ernstige gedragsproblemen, problemen rondom kindermishandeling en jeugdige delinquenten.

5. Toelichting op de uitgangspunten

Met de piramide voor ogen, kijken we vervolgens naar de uitgangspunten. Wat verstaan we er onder en hoe maken we de zes uitgangspunten concreet.

Uitgangspunt 1

In Zeist geloven we in de eigen kracht van mensen en hun omgeving

Vertrouwen in eigen kracht

Wij geloven in de eigen kracht van onze inwoners. We hebben vertrouwen in mensen en we willen hen de ruimte geven om hun eigen kracht en talenten in te zetten. Ieder mens heeft zijn overschotten en tekorten. Het gaat erom dat de overschotten van mensen worden gekoppeld aan de tekorten van anderen en andersom. Vanuit de gedachte dat iedereen er toe doet.

We hebben een samenleving voor ogen waarin inwoners met elkaar dingen organiseren en waarin het normaal is dat mensen naar elkaar omkijken. We nemen het initiatief niet over van mensen, maar sluiten daar waar het nodig is en kan aan bij lopende initiatieven. We streven naar een samenleving waar mensen op elkaar vertrouwen en zich in eerste instantie tot elkaar wenden, in plaats van naar een overheid of andere instantie.

Voor een deel van onze inwoners is dit nu al vanzelfsprekend. Voor een ander deel geldt die vanzelfsprekendheid minder. Zij vertrouwen niet zonder meer op hun eigen kracht, kennen hun eigen kracht misschien nog niet of zijn (tijdelijk) niet in staat om voor zichzelf te zorgen, laat staan voor anderen. In dat geval gaan we naast iemand staan om (in)zicht te krijgen in zijn/haar situatie. Daar waar nodig bieden we (aanvullende) zorg en diensten. Deze ondersteuning is erop gericht dat mensen weer, of nog steeds, mee kunnen doen in de samenleving.

Een basisinfrastructuur van zorg, welzijn, sport, cultuur, onderwijs en recreatie

Om mensen in hun kracht te hebben en te houden is een goede basisinfrastructuur nodig op het gebied van onder andere onderwijs, welzijn, zorg, sport, cultuur en recreatie. Hoe die basisinfrastructuur er precies uit moet zien vraagt om een nadere uitwerking. De basisvoorzieningen zorgen ervoor dat een grote groep inwoners, de mensen in de basislaag van de piramide, in principe zelfredzaam kan zijn. En de kracht en ruimte hebben om af en toe anderen bij te staan.

Zoals eerder benoemd: Zeist kent veel actieve inwoners. Zij nemen initiatieven, doen vrijwilligerswerk, verlenen mantelzorg en ontmoeten elkaar op natuurlijke plekken. We willen zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande en lopende initiatieven, in plaats van telkens nieuwe dingen op te starten, die van onderaf opgebouwd moeten worden. Daarmee besparen we niet alleen geld, tijd en energie, ook kunnen we zo van onze inwoners leren.

Uitgangspunt 2

In Zeist laten we de regie bij mensen zelf

Mensen voeren zelf de regie

Omdat we geloven in de eigen kracht van mensen, laten we de regie bij mensen zelf of bij hun directe omgeving. Mensen voeren de regie over hun eigen leven. De gemeente en organisaties bieden ondersteuning wanneer het voeren van de eigen regie lastig is. Om te voorkomen dat mensen de regie verliezen. Dit gebeurt in eerste instantie door mensen te helpen zichzelf te helpen. Ook tijdens het bieden van hulp willen we graag dat degene die ondersteuning nodig heeft de regie houdt over zijn hulpvraag en de oplossing. We verwachten van de hulpvrager dat hij/zij naar vermogen meedenkt over oplossingen en zich actief inzet bij de totstandkoming en uitvoering van de ondersteuning. We (gemeente en/of organisaties) nemen de regie slechts over als het echt niet anders kan, steeds met de intentie deze weer terug te geven, zodra dit mogelijk is.

Uitgangspunt 3

In Zeist verwachten we dat mensen deelnemen aan het maatschappelijk leven

Aandacht voor sociale en economische participatie

'Sterk in de samenleving staan' betekent deelnemen aan het sociale leven. Dit vinden we belangrijk, omdat het de sociale en economische redzaamheid vergroot. Economische of maatschappelijke participatie draagt bij aan de eigenwaarde van mensen en aan het gevoel

dat ze er in de samenleving toe doen. Wij stimuleren mensen daarom om te participeren en verwachten dat mensen ook zelf in beweging komen. Bij voorkeur door werk. Indien betaald werk voor mensen niet haalbaar of wenselijk is, of als mensen hun werkzame leven achter de rug hebben, biedt vrijwilligerswerk of een andere vorm van vrijwillige inzet, uitkomst. We gaan ervan uit dat iedereen wat kan en vinden het belangrijk dat er niet alleen op iemands tekort wordt gefocust, maar juist op wat mensen (nog) wel kunnen (betekenen). Soms zal enige dwang nodig zijn om mensen te bewegen.

Ontmoeting is belangrijk als we willen dat mensen meedoen. Zowel tussen 'lotgenoten' (bijvoorbeeld mensen met een uitkering) en organisaties onderling als tussen mensen en organisaties. Er zijn wel een aantal basisvoorwaarden die het makkelijker maken om aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Bijvoorbeeld het spreken van de Nederlandse taal. Maar ook een goede gezondheid. Het bevorderen en beschermen van die gezondheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Uitgangspunt 4

In Zeist zorgen we voor mensen in kwetsbare situaties

Zorg voor kwetsbare personen

Meedoen is geen vanzelfsprekendheid voor iedereen. Onze samenleving kent kwetsbare personen of mensen in kwetsbare situaties, die ondersteuning nodig hebben. Bijvoorbeeld mensen met ernstige chronisch psychiatrische aandoeningen, verstandelijke beperkingen, fysieke beperkingen en verslavingen. Mensen die het nog net redden om zelfstandig te wonen, maar bij het minste of geringste van streek raken; mensen als draaideurpatiënt van crisisdiensten in de geestelijke gezondheidszorg. En we hebben de groep van kwetsbare ouderen, die gebruikmaken van diverse activerende en ondersteunende begeleiding. De begeleiding van al deze kwetsbare groepen wordt naast hun omgeving en eventuele vrijwilligers en maatjesprojecten, geboden door verpleegkundigen, maatschappelijk werkers en/of psychologen. Zij voorkomen opnamen in intramurale instituten en plotselinge crisissen. Kwetsbaarheid kan ook zitten in eenzaamheid. Waarbij het welzijnswerk met haar activiteiten bijvoorbeeld (tijdelijk) ondersteuning kan bieden.

Voor de mensen in kwetsbare situaties organiseren we een vangnet. Waarbij we blijven kijken naar wat iemand kan (fysiek, mentaal, financieel) en hoe we die kracht kunnen stimuleren. We nemen geen verantwoordelijkheid uit handen. Als mensen zichzelf onvoldoende kunnen helpen dan bieden we, al dan niet tijdelijk, ondersteuning; door nauwe

samenwerking tussen hun directe en indirecte omgeving, tussen vrijwilligers en professionals. Op basis van gelijkwaardigheid en vanuit de overtuiging dat formele en informele zorgverleners binnen zorg en welzijn elkaar aanvullen en kunnen ondersteunen.

Inzetten op vroegsignalering en preventie

Om te voorkomen dat mensen de regie verliezen zetten wij in op preventie en vroegsignalering. Dit heeft ook een positief effect op de zorgkosten. We moeten zorgen dat risicogroepen in beeld zijn. Vooral degenen die risico lopen als er iets mis gaat in hun leven; zij die overgaan van de basislaag van de piramide naar de middenlaag. Of van de middenlaag naar de top. Het in beeld hebben en houden van de risicogroepen doen we samen met organisaties. En we verwachten van inwoners dat ook zij signaleren als het niet goed gaat met de mensen om hen heen. Waarbij we ons ervan bewust zijn dat er altijd mensen blijven die we niet in beeld hebben.

Uitgangspunt 5

In Zeist hechten we waarde aan maatwerk

Vraag- en oplossingsgericht werken

We willen niet meer aanbodgericht werken, maar we gaan uit van de vraag en behoefte van onze inwoners. Dat verwachten we ook van andere organisaties. Door het gesprek aan te gaan met mensen kunnen we mensen bijstaan bij het achterhalen van hun behoefte. Dat kunnen wij als gemeente doen, maar ook andere organisaties in het veld spelen hierin een rol. Het gaat om een integrale benadering waarin sprake is van samenhang.

In plaats van standaardoplossingen willen we de ondersteuning afstemmen op de vraag en de persoonlijke situatie van mensen; met oog voor efficiency, resultaat en binnen de financiële kaders. De oplossing ligt niet altijd in een professioneel ondersteuningsaanbod. Sommige ondersteuningsvragen kunnen binnen het eigen netwerk worden opgelost. Ook welzijnsactiviteiten kunnen uitkomst bieden. Organisaties, inclusief wij zelf, moeten bij cliënten blijven checken of de verwoording van de hulpvraag (nog steeds) juist is en het ondersteuningsaanbod passend is. We streven ernaar om ondersteuning dichtbij de inwoner aan te bieden. Dat kan maar hoeft niet altijd buurt- of wijkgericht te zijn. Het wijkgericht werken biedt wel de mogelijkheid om dichtbij de vraag van mensen op te halen en maatwerk te bieden.

Uitgangspunt 6

Versterken van samenwerking

Het is belangrijk dat we als organisaties van elkaar weten wat we doen, waar we elkaar kunnen vinden en hoe we elkaar kunnen versterken. Er zijn veel organisaties actief in Zeist en die doen goed werk. Maar er is ook overlap. Organisaties op het gebied van welzijn en zorg, inclusief gemeentelijke dienstverlening in het Wmo-loket en bij de Regionale Sociale Dienst, zouden nog meer van elkaars kennis en kunde gebruik kunnen maken. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is al een voorbeeld van een netwerkorganisatie van welzijn en zorg. Waarin wij als gemeente samen met MeanderOmnium, MEE, Vitras, GGD MN en Bureau Jeugdzorg participeren. Evenals het wijkteam waarin de verschillende woningcorporaties, de politie, MeanderOmnium en de gemeente samen optrekken. Daarnaast experimenteren we nu met een wijkteam plus, waarin ook zorgpartijen aan het wijkteam zijn toegevoegd.

Door ons te richten op het vergroten van synergie en door uitbreiding van vindplaatsen om de vraag achter de vraag helder te krijgen, ontstaat een bredere kijk op de best passende ondersteuning. We willen daarom inzetten op netwerken tussen organisaties. Wij kunnen ontmoetingen en daadwerkelijke samenwerking faciliteren en stimuleren, maar wij verwachten van organisaties dat zij ook zelf investeren in onderlinge contacten en samenwerking. Wij zouden dat kunnen opnemen in contracten en door subsidiëring. Wij verwachten dat professionals en vrijwilligers, inclusief wij als gemeentelijke organisatie, optimaal gaan samenwerken. Zowel met elkaar en met ons, als met het informele netwerk om mensen of gezinnen heen.

Versterken van sociale netwerken

Inwoners bewegen zich in verschillende sociale netwerken, zowel fysiek als digitaal. Een sociaal netwerk opbouwen en kunnen onderhouden is een belangrijk succesfactor voor de samenleving die we voor ogen hebben. We verwachten dat mensen oplossingen voor hun problemen in eerste instantie binnen hun eigen netwerk zoeken. Dat kan het nabije netwerk zijn, maar ook binnen een kennissenkring die wat verder van je af staat. Voor veel mensen is het inzetten van een netwerk een vanzelfsprekendheid, maar er zijn mensen voor wie dat minder makkelijk is; die door een slechte gezondheid of chronische ziekte moeite hebben om deel te nemen aan het sociaal verkeer en/of hun netwerk gaandeweg zijn kwijtgeraakt. In dat geval is het belangrijk om mensen te trainen en bij te staan in het opbouwen en onderhouden van een (nieuw) netwerk. Dat kunnen vrijwilligers doen, bijvoorbeeld in de vorm van maatjesprojecten, maar ook professionals of een combinatie van beiden. De inzet

van het welzijnswerk en de buurt kan hierin een rol spelen. Het is vaak juist de buurt die op een pragmatische, efficiënte manier ondersteuning kan bieden.

Stimuleren van Sociale Cohesie en Ontmoeting

Mensen houden ervan iets voor een ander te betekenen, maar zijn eerder geneigd iets voor elkaar te doen als ze elkaar kennen. Daarom is sociale cohesie en ontmoeting in buurten zo belangrijk. Mensen in buurten moeten weer leren om elkaar te vragen. Ook als mensen wat minder toegankelijk zijn of lijken, of een andere culturele achtergrond hebben. Durf elkaar te vragen. Contact met en in een buurt heeft een preventieve werking op uitval en overlast, en doet de vraag naar professionele zorg afnemen. Daarbij proberen we aan te sluiten bij natuurlijke ontmoetingsplekken in buurten en wijken. Ook het organiseren van bijeenkomsten rondom een bepaald thema dat mensen verbindt, bijvoorbeeld opvoeding, draagt bij aan ontmoeting.

Om mensen te bereiken die niet makkelijk te bereiken zijn, is ontmoeting tussen lotgenoten belangrijk. In de brede zin van het woord. Dat kunnen mensen zijn die allemaal op zoek zijn naar werk of allemaal kampen met een verslaving. Werken met ervaringsdeskundigen en door actief te zijn in het opzetten van zelfhulpgroepen waarin ontmoeting plaatsvindt, stimuleert het contact tussen lotgenoten. Dit contact heeft een lage drempel en kan mensen al veel troost, ondersteuning en veiligheid bieden.

'Samenredzaam'

In Zeist zorgen we *met* elkaar! We zorgen samen met de mensen zelf, met professionele en vrijwilligersorganisaties, met kerken, informele groepen en verbanden die binnen de Zeister samenleving actief zijn. Vanuit nieuwe maatschappelijke verhoudingen en wisselende rollen. We willen als gemeente sterk inzetten op het beter verknopen van organisaties en initiatieven en zo tot zichtbare samenwerking komen. Het gaat erom dat we elkaar kennen en willen investeren in de kring van overheid, inwoners en organisaties. Pas dan kunnen we het echt samen doen; pas dan zijn we 'samenredzaam'.

6. Dilemma's bij het ontwikkelingsperspectief

Bij de uitwerking van de uitgangspunten wordt een ontwikkelingsperspectief geschetst op het met elkaar samen leven en samen werken in Zeist. Waar we heel lang de insteek hadden om te zorgen voor mensen, het oplossen van problemen naar ons toetrokken en initiatieven uit de samenleving overnamen, vinden we nu dat mensen (weer) veel zelf moeten doen. Die omslag in denken, zowel bij onze gemeentelijke organisatie, bij het gemeentebestuur, bij organisaties zelf als ook bij onze inwoners, heeft tijd nodig. Het begint allemaal met vertrouwen en met durven loslaten van vaste patronen.

Als we gaan werken vanuit nieuwe maatschappelijke verhoudingen, moeten we rekening houden met een aantal dilemma's. We benoemen hieronder de zeven belangrijkste.

1. Maatwerk versus Willekeur

Als een inwoner een vraag of een ondersteuningsbehoefte heeft, stemmen we de ondersteuning af op de persoonlijke situatie van de vraagsteller. We denken niet meer in standaardoplossingen. Dat kan er toe leiden dat mensen ongelijkheid ervaren. Waarom wordt de buurvrouw met dezelfde vraag wel gefaciliteerd en een ander niet? Dat moeten we elke keer heel goed kunnen uitleggen. Hoe gaan we om met maatwerk dat kan voelen als ongelijkheid of willekeur?

2. Collectieve versus Individuele Voorzieningen

Als een inwoner een vraag heeft, wordt in eerste instantie gekeken naar zijn eigen kracht en mogelijkheden. Vervolgens naar de informele ondersteuning binnen het eigen sociale systeem of netwerk. Als dat onvoldoende is, wordt iemand toegeleid naar een collectieve of algemene voorziening. Pas als laatste komt de individuele voorziening in beeld. Als een vraag op een andere manier kan worden opgelost,

bijvoorbeeld door inzet van het welzijnswerk, dan heeft dat de voorkeur. Maar wanneer is een collectieve voorziening de oplossing en op welk moment besluiten we tot het toekennen van een individuele voorziening of een combinatie van beiden? En hoe gaan we om met het verschil tussen willen en kunnen. Hoe ver gaan we in het dwingen van mensen om ondersteuning binnen hun eigen netwerk of omgeving te vinden?

3. *Zorgmijden versus Eigen Kracht*

De waarde die wij hechten aan eigen kracht kan er ook toe leiden dat inwoners besluiten geen ondersteuning nodig te hebben. Vanuit de eigen keuzevrijheid mag elke inwoner hiervoor kiezen. Hoe gaan we hiermee om als het sociale netwerk om iemand heen hier anders over denkt? Tot hoever gaat de eigen kracht en wanneer grijpen we in?

4. *Insluiten versus Uitsluiten*

Hoe worden of blijven kwetsbare personen, zoals mensen met een psychiatrische achtergrond, onderdeel van de sociale netwerken en informele verbanden? Voor hen is het vaak lastig om een netwerk op te bouwen en te onderhouden. Anderen in de samenleving ervaren vaak een drempel om contact met hen te leggen. Als we toegroeien naar een samenleving waar steeds meer gebeurt, zowel binnen als vanuit de informele verbanden, is het zaak dat we openstaan voor elkaar, zodat mensen zich niet buitengesloten voelen.

5. *Preventie versus Eigen Verantwoordelijkheid*

Inzetten op preventie voorkomt verergering van problemen. En beperkt bovendien het oplopen van zorgkosten. Het risico bestaat dat het bevoogdend overkomt, dat er teveel wordt ingegrepen in de persoonlijke leefomgeving van mensen en dat zo de eigen kracht en verantwoordelijkheid ondermijnd wordt. Hoe vinden we de juiste balans?

6. *Betaalde Professionele Hulp versus Vrijwillige Inzet (vrijwilligerswerk en mantelzorg)*

Uit onderzoek blijkt dat slechts 20 procent van de hulp bestaat uit het aanbod van betaalde, professionele diensten. Dit betekent dat 80 procent van de begeleiding aan inwoners bestaat uit vrijwillige hulp. Voor mantelzorgers en andere vrijwillige hulp is het van belang dat de verhouding tussen draagkracht en draaglast in balans is. Niet alle zorg kan opgevangen worden door de directe omgeving in de vorm van mantelzorgers en vrijwilligers. Er zal altijd een groep mensen zijn die absoluut

professionele hulp moet behouden. Maar waar ligt de grens tussen professionele en vrijwillige inzet?

7. Integraliteit versus Doelgroepen

We gaan uit van een integrale benadering en laten het denken in doelgroepen los. In plaats daarvan kijken we naar wie en op welk moment iemand ondersteuning nodig heeft. Tegelijkertijd zijn er wel vaak specifieke regelingen of hebben we een wettelijke verplichting voor bepaalde doelgroepen. En wat betekent deze integrale benadering voor onze eigen organisatie die sterk ingericht is op doelgroepen.

We gaan deze dilemma's niet uit de weg. Zonder dat we daar pasklare antwoorden op hebben, zijn we ons ervan bewust dat we met deze dilemma's te maken krijgen. Dilemma's die aangeven wat er op ons af gaat komen aan onzekerheden, valkuilen en eventuele risico's waar we rekening mee moeten houden bij de omslag van 'zorgen voor' mensen, naar 'zorgen dat'.

8. Rolverdeling inwoners, organisaties en overheid

De uitkomsten van de bezuinigingsdialoog en de opbrengst uit andere gesprekken met organisaties en inwoners laat een aantal taken voor de gemeente en inwoners/organisaties zien. Enerzijds vindt men dat de gemeente (financieel) verantwoordelijk is voor een sluitende aanpak voor zeer kwetsbaren. Anderzijds moet de gemeente de kwaliteit van de samenleving verbeteren door het leggen van verbindingen en het stellen van kaders.

Van zichzelf als inwoner en/of als organisatie verwacht men dat er actief wordt gezocht naar samenwerking en oplossingen. Ook moeten zij zelf initiatieven nemen. Expliciet als taak voor inwoners wordt de eigen verantwoordelijkheid en het inzetten van eigen kracht benoemd.

Hoe zien wij de rol van inwoners en organisaties. En welke rol zien we voor onszelf? We verwoorden dat hieronder, te beginnen bij de inwoners. Dan stappen we over naar organisaties om als laatste bij onze eigen rol stil te staan. We zijn ons ervan bewust dat onze invloed toeneemt naarmate we een subsidie- of inkooprelatie hebben met organisaties. Op organisaties waar dat niet voor geldt, doen we een beroep vanuit partnership.

In onze ideale samenleving ziet de rolverdeling en invulling van rollen er als volgt uit:

Inwoners

Van inwoners verwachten wij dat zij *participeren* in de samenleving en een bijdrage leveren naar *eigen kunnen*. Mensen *bouwen en onderhouden een eigen netwerk*. Daarnaast kijken ze om naar en staan open voor mensen in hun omgeving. Bij een hulpvraag spreken ze in eerste instantie hun *eigen kracht* en *zelfoplossend vermogen* aan. Vervolgens zoeken zij oplossingen binnen hun eigen netwerk. Wanneer dat allemaal niet voldoende is uiten ze hun *vraag en behoefte* bij organisaties of de gemeente. Een organisatie of de gemeente kan dan samen met de hulpvrager aan de slag om een passende oplossing te zoeken.

Organisaties

Van organisaties verwachten we dat ze *samenwerken* met formele en informele organisaties en netwerken. Ze kennen elkaar, weten wat anderen doen en maken gebruik van elkaars ervaringen en expertise. Kortom: we zien een netwerk, waarin wordt samengewerkt. Hierin kan een innovatieve en creatieve oplossingsgerichtheid tot bloei komen. Organisaties werken niet aanbodgericht maar *vraaggericht*. Om tot de vraag achter de vraag te komen, voeren organisaties een goede vraaganalyse uit. En ook na verloop van tijd checken ze of de verwoording van de hulpvraag (nog steeds) juist is en de ondersteuning passend.

Bij het ondersteunen van mensen gaan organisaties uit van de talenten en competenties van hulpvragers. Zij spreken de *eigen kracht* van mensen *aan*, stimuleren dat en nemen de *regie niet over*. Dit laatste doen zij alleen als het echt niet anders kan. Een belangrijk onderdeel van de hulpverlening bestaat uit *ondersteuning* en training bij het *opbouwen* en onderhouden van een *sociaal netwerk*. Bijvoorbeeld door ontmoetingen te organiseren tussen lotgenoten, het bieden van begeleiding, inzetten van maatjes, psychosociale ondersteuning en (dag)opvang.

Om goede ondersteuning te kunnen bieden verwachten we dat organisaties de vrijwilligers en mantelzorgers *coachen* en van informatie voorzien. Ook *informatieverstrekking* aan werkgevers en ondernemers over de mogelijkheden en onmogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zien wij als een taak van de organisaties. Als laatste houden organisaties hun ogen en oren open; zijn actief in het *op tijd signaleren* van hulpvragen en dragen bij aan *preventie*.

Gemeente

Een deel van de bovenstaande rollen heeft ook betrekking op de gemeente. Zo moeten ook wij bereid zijn om *samen te werken*, *netwerken te faciliteren* en *ontmoeting te stimuleren*; zowel tussen organisaties en inwoners onderling als tussen organisaties, inwoners en de gemeente. Wij verwachten 'vraaggericht werken' van organisaties maar ook van onszelf. Wij stimuleren en faciliteren dat organisaties *innoveren*. Dit kan door sturing met subsidies, maar ook door *dereguleren* en ruimte geven aan organisaties. Dit geldt eveneens ten aanzien van inwoners. Wanneer wij van inwoners verwachten dat ze hun eigen kracht aanspreken, dan zullen wij inwoners *vertrouwen* moeten *geven*, durven loslaten en de regie niet overnemen.

De gemeente voorziet samen met organisaties in een *basisinfrastructuur* op het terrein van zorg, welzijn, onderwijs, sport, cultuur en recreatie. Hieronder valt ook het zorgen voor een vangnet voor mensen en gezinnen in kwetsbare situaties. Een deel van de taken op dit gebied komt voort uit een wettelijke verplichting.

Zorgen voor een goede *informatievoorziening* is een belangrijke taak van de gemeente. Niet alleen ten aanzien van regelingen waar we zelf verantwoordelijk voor zijn, maar ook door mensen die bij ons aankloppen te wijzen waar en bij wie ze terecht kunnen. Of dat bij ons als gemeente is of bij anderen mag daarbij niet uitmaken. We moeten duidelijk zijn in wat we wel en niet kunnen bieden. Bovendien moeten we zorgen dat we voldoende zichtbaar zijn en een open houding uitstralen.

Een aantal taken is specifiek voor de gemeente. Allereerst het stellen van *kaders* voor de lange termijn en het voeren van geïntegreerd beleid. Deze Brede Sociale Visie is zo'n kader. Aan de hand hiervan werken we beleidsregels en criteria verder uit op basis waarvan we *subsidies* kunnen verstrekken. En we nemen als gemeente een actieve *regierol*. Dit is een brede rol die van invloed is op alle elementen van de samenleving. Het heeft ook betrekking op de rollen van de inwoners en organisaties. Sturen op kwaliteit staat hierin voorop. We gebruiken de metafoor van een toneelstuk om de verschillende rollen duidelijk te maken en aan te geven hoe wij onze regierol invulling willen geven.

De Zeister samenleving als toneelstuk

De huidige lokale samenleving kan gezien worden als een groot toneelstuk waarin inwoners, organisaties/instellingen en de gemeente ieder een eigen rol vervullen. Om op het toneel geen chaos te laten ontstaan is het van belang dat er een regisseur is die het overzicht houdt en die zijn visie in het stuk verwerkt. Die kijkt of alles goed gaat, of iedereen zijn rol op een goede manier vervult of kan vervullen en er geen gaten vallen. Zeker nu er door de decentralisaties en bezuinigingen veel op het toneel verandert, is deze regierol belangrijk.

Binnen het Zeister toneel is de gemeente degene die de rol als regisseur het beste kan vervullen. De gemeente heeft als enige democratische legitimiteit. Dit gebeurt niet vanuit een positie als buitenstaander – de gemeente speelt immers zelf ook mee op het toneel – maar als een lid van de spelersgroep, die door haar positie en wettelijke taken het meest aangewezen is om deze rol op zich te nemen.

Dit betekent niet dat de gemeente alles naar zich toe zal trekken en de regie en verantwoordelijkheid voor zaken overneemt. Een regisseur is immers geen persoon die constant aan de touwtjes trekt. Hij zit ook niet iedere avond in de zaal om te kijken of iedereen wel doet wat hij moet doen. Nee, hij regelt de basis en kijkt vervolgens op de achtergrond toe wat voorspoedig gaat en waar (aan)sturing noodzakelijk is. Hij houdt de kwaliteit in de gaten. En als het goed loopt, hoeft hij zelf niets te doen.

De kernwaarden ‘vertrouwen, nabijheid en kracht’ passen goed bij de wijze waarop de gemeente haar regierol wil vervullen. De gemeente heeft vertrouwen in de kwaliteit van haar spelers. De meeste spelers spelen als vanzelf mee en hebben vrijwel geen hulp nodig. Zolang de randvoorwaarden maar goed geregeld zijn. Daarnaast hebben de spelers vanuit hun eigen achtergrond ook zelf ideeën over hoe zij hun rol willen vervullen en het stuk beter vormgegeven of gespeeld kan worden. Een goede regisseur luistert naar de initiatieven die van de spelers komen en geeft de ruimte om ze uit te voeren of in het stuk in te passen. Het zijn tenslotte geen marionetten.

Het Zeister toneel is een groot stuk met veel spelers en het is ondoenlijk voor de regisseur om alles in de gaten te houden. Maar dat is ook niet nodig. Als iemand even zijn tekst vergeet, zijn er genoeg medespelers om hem of haar even op weg te helpen. En als dat niet afdoende is, is er ook nog een professionele souffleur aanwezig die kan helpen. Alleen wanneer het iemand echt niet lukt om op eigen kracht mee te doen, dan is het de taak van de regisseur om met de speler naar een oplossing te zoeken en te kijken hoe hij of zij weer in zijn rol kan komen. Dit werkt dan het beste als er goed gekeken wordt naar de behoefte van de speler en de oplossing daar zo goed mogelijk bij aansluit. Op deze manier zorgen inwoners, organisaties/instellingen en de gemeente er *met* elkaar voor dat iedereen naar beste kunnen en zoveel mogelijk op eigen kracht mee kan doen in de Zeister samenleving.

9. Tot slot

Veel zaken zijn in deze Brede Sociale Visie globaal en op een abstract niveau belicht. Het gaat vooral over onze houding, verwachtingen die we hebben naar anderen in de samenleving, de kernwaarden en de richting waarin we in Zeist willen werken. Letterlijk als waardenvolle aanvulling op de kernwaarden 'duurzaam' en 'zorgzaam' van de Ruimtelijke Structuurvisie Zeist 2020 'Zeist schrijf je met een Q'.

De uitwerking in beleid, de keuzes die bij de uitvoering aan de orde komen, de accenten die worden gelegd bij het verder vormgeven van het werken naar vermogen, de uitvoering van de Wmo en het opstellen van het minimabeleid en straks de jeugdzorg – om maar een aantal belangrijke beleidsterreinen te noemen – is nu niet aan de orde. De zes uitgangspunten van de Brede Sociale Visie geven richting bij het uitwerken van toekomstige beleidsontwikkelingen en aan het voeren van het politieke en het maatschappelijke debat. Evenals de keuzes ten aanzien van de dilemma's die in deze nota worden genoemd.

Toch kunnen we ook in dit visiestuk niet om een belangrijke vraag heen: hoe zit het met het financieel perspectief? Er is toch sprake van bezuinigingen, óók op de taken die nu naar de gemeente toekomen? Is het vertrouwen op de eigen kracht niet een naïeve, of zelfs sluwe manier om bezuinigingen te realiseren?

Ons antwoord hierop luidt als volgt: Wij zijn ervan overtuigd dat een omslag in denken bij inwoners, (professionele) organisaties en de gemeente op het gebied van zorg en welzijn, op den duur ertoe zal leiden dat de financiële middelen beter worden benut. We zetten niet alleen in op ondersteuning en het vergroten van de eigen kracht van mensen, maar in sterke mate ook op het beter benutten van vindplaatsen. Dit moet leiden tot het eerder signaleren van dreigende tekorten. Voorbeelden hiervan zijn: de jeugdverpleegkundige die ook gezinsarmoede signaleert, de wijkmanager die verwaarlozing signaleert, de RSD-consulent die schoolverzuim bemerkt, de school die ongezond gedrag binnen een gezin vermoedt, de welzijnswerker die hoort dat een oudere nooit meer het huis uitkomt, de huisarts of wijkverpleegkundige die herkent dat het wankele evenwicht bij een patiënt wordt bedreigd, maar ook de chauffeur van de belbus, die ziet dat de vaste klant vervuilt, kan deze signalerende rol op zich nemen. Het zijn slechts enkele voorbeelden van professionals die breder kijken dan zij veelal gewend zijn.

Dat leidt de eerste tijd misschien tot investeringen, onder andere ten aanzien van het ontwikkelen van een andere houding en vaardigheden bij professionele medewerkers en mogelijk ook tot meerwerk. Maar de revenuen zullen er zeker komen, zowel maatschappelijk

als financieel. Het zijn immers vooral de complexe en onverwachte situaties die veel tijd en aandacht nodig hebben als ze tot een crisis leiden.

Voorwaarde om dat maatschappelijk rendement te behalen is dat de vindplaatsen direct of indirect met elkaar zijn verbonden en dat de signalen effectief en binnen een integraal verband worden opgepakt. Wij noemen dat 'knooppunten'. Die zijn er in Zeist al volop, in de vorm van een Centrum voor Jeugd en Gezin, de wijkteams in de verschillende wijken van Zeist, een aantal loketten en pleinen op het gebied van Werk en Inkomen bij de RSD en op het gebied van de zorg bij het Wmo-loket. Vier knooppunten van informatie en advies en van maatschappelijke dienstverlening. Waar inwoners aan kunnen kloppen voor informatie, advies en hulp. En waarin organisaties elkaar direct weten te vinden en met elkaar samenwerken. Die samen het gehele spectrum van jong naar oud omvatten.

Het is in lijn met het gedachtegoed van deze nota dat deze knooppunten steeds meer dicht bij de mensen komen te staan, door spreekuren te houden in de wijken en bij de scholen. Door in nauw contact te staan met de wijkteams waarin het welzijnswerk, zorg, de woningcorporaties, de politie en de gemeente samenwerken. Die op hun beurt werken onder het motto: Niet afwachten, maar erop afgaan. Zodat bijvoorbeeld het tijdig signaleren van een kleine huurachterstand leidt tot een snel aanbod voor budgetbeheer, waardoor het strenge en arbeidsintensieve regime van de wettelijke schuldhulpverlening wordt voorkomen. Dat is de weg die we al zijn ingeslagen, maar waarop we nu met kracht moeten doorgaan.

Binnen de samenleving van Zeist neemt de gemeente, met behulp van een nog steeds omvangrijk budget en beschikkend over allerlei manieren om dit effectief in te zetten, de regiefunctie op zich. Door meer de eigen kracht van mensen aan te spreken. Door mensen te stimuleren eerst binnen hun eigen netwerk te kijken. Door de blik van de professionals te helpen verbreden, en de ondersteuning niet te verkokeren en te bureaucratiseren, maar deze dichter bij de mensen te brengen. Door de signalen vanuit verschillende levensdomeinen met elkaar te verbinden. Door knooppunten nog beter in te richten en organisaties effectiever te laten samenwerken, niet alleen binnen één knooppunt maar ook tussen de knooppunten. Door ervoor te zorgen dat de gemeentelijke financieringssysteem niet leidt tot afzonderlijke prestaties los van andere organisaties, maar zo uitpakt dat het de onderlinge samenwerking en innovatie sterk bevordert. Wij zijn met elkaar op weg van de klassieke verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving. Van zorgen voor naar zorgen dat....